

Op zoek naar je

Droombaan

**PLEK
is
PLEK
LEREN
EIGEN
KANSEN**

**Maak je loopbaankeuzes
met de PLEK-methode**

**Inclusief interviews met Marianne Thieme,
Jan van de Venis, Maria Genova en vele anderen**

Edward Tuheteru

Ontwerp en vormgeving: Twin Media bv
Foto auteur: Harald Lakerveld
Uitgever: Donald Suidman, BigBusinessPublishers
Druk: Ten Brink, Meppel
isbn 9789491757129
www.bbpublishers.nl/droombaan
1e druk, februari 2015

© BigBusinessPublishers, 2015

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming van de uitgever worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt.

Voor zover het maken van kopieën uit de uitgave is toegestaan op grond van de Auteurswet, dient men de daarvoor verschuldigde wettelijke vergoeding te voldoen aan de uitgever.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan.

Inhoud

Voorwoord	7
Van droom naar PLEK	8
De PLEK-methode	12
Erik Erikson en de acht levensfasen	19
Leeftijdsfase 1: 0-18 maanden	21
Leeftijdsfase 2: 18 maanden-3 jaar	23
Leeftijdsfase 3: 3-5 jaar	24
Leeftijdsfase 4: 6-12 jaar	25
De tieners - groep 7 van BS De Wegwijzer	26
Leeftijdsfase 5: 12-24 jaar	32
Studenten - De ambitieuze dromen	33
Levensfase 6: 25-34 jaar	41
Begin dertig - De idealistische dromen	46
De verre droom - Hakima Mahyou	46
De droom van de goede vader - Ivan Roos	51
Leeftijdsfase 7: 35-60 jaar	57
Eind dertig - Dromen betekent doen!	66
De droom van de waarheid - Govert de Gier	66
Dromen en doen met het hoofd en het hart - Jan van de Venis	70
Veertigers - De reële droom	76
De droom van het gemis - Maria Genova	76
De droom tegen de stroom in - Marianne Thieme	82
De droom van een nieuwe dag - Sylvia Veereschild	86

Vijftigers - De waardevolle droom	91
De Surinaams-Molukse Droom - Iwan Parisius	91
Dromen van rust en regelmaat - Martin Sitalsing	97
De droom van het morele besef - Ineke Moerman	102
Levensfase 8: 60 jaar en ouder	108
De zestigers - Droom van de acceptatie	111
De droom van wat ik nog wil - Maria Himmelreich	111
De droom van terugkeren - Wibe Veenbaas	115
De droom gaat verder - Lenie 't Hart	118
Tot slot	125
Reacties op de PLEK-methode	126

Van droom naar PLEK

Dit boek gaat over het vinden van de baan die bij jou past. Dat kan een eigen bedrijf zijn, of een functie bij een kleine of juist bij een (middel)grote organisatie. In mijn praktijk als loopbaanbegeleider en business coach kom ik de meest uiteenlopende verhalen tegen van mensen die al dan niet met hun passie of droom bezig zijn. Jong en oud, man, vrouw, eind twintig, midden veertig, begin zestig. Dromen en ambities veranderen naarmate we ouder worden. Je gaat andere dingen belangrijker vinden.

Een baan vinden of hebben is altijd belangrijk, maar de inhoud ervan zal je op je veertigste anders waarderen dan toen je net uit de schoolbanken kwam. Gebaseerd op het model van Erik Erikson over levensfasen en zijn theorie over de persoonlijke ontwikkeling in een mensenleven, neem ik je mee in de zoektocht naar een 'passende' baan. En niet alleen dat.

Je krijgt een hulpmiddel aangereikt, in de vorm van de PLEK-methode. Je kan je eigen strategie vormgeven per levensfase. Het boek begint met een korte inleiding en toelichting van de PLEK methode, daarna volgt de uitleg van het model van Erikson. Per levensfase lees je vervolgens de interviews en krijg je tips en opdrachten om jouw strategie te ontwikkelen. Het boek eindigt met een verzameling van ervaringen van anderen met deze methode.

De kennismaking met het model van Erik Erikson bleek voor mij een regelrechte eyeopener. Ik leerde hieruit dat de keuzes die ik maakte voor mijn loopbaan, een bijzonder sterk verband hadden met hoe ik van huis uit ben gevormd. Het zou een misverstand zijn om nu te veronderstellen dat de goede keuzes door mijzelf zijn gemaakt, en de minder goed uitgekakte beslissingen een gevolg zijn van de opvoeding van mijn ouders. De keuzes in mijn leven heb ik zelf gemaakt en daar blijf ik natuurlijk ook zelf verantwoordelijk voor.

Het inzicht in het waarom van en de diepere betekenis achter genomen besluiten, heb ik mede door het model van Erikson verkregen. Het bracht perspectief en gaf ook een reden voor bepaalde gedragskenmerken, gedragspatronen die ik zowel thuis als op het werk liet zien. Het voortdurend loyaal willen zijn, moeite hebben met 'nee' zeggen, is daar een mooi voorbeeld van. In dit boek combineer ik de inzichten van Erikson met de door mij ontwikkelde PLEK-methode, om je richting te geven bij je carrièrekeuzes.

De oorsprong van de droom

We nemen ons leven mee naar ons werk. We nemen ons levensverhaal overal mee naartoe. Of we het verhaal zelf nu bijzonder vinden of niet, het is er en beïnvloedt ons in ons werk.

Hoe ben ik gekomen tot het schrijven van dit boek?

Wanneer ik het woordje 'hoe' vervang door het woordje 'waarom', dan kom ik terug bij mezelf. Of, zoals Wibe Veenbaas, een van de geïnterviewden in dit boek, het noemt: 'Ik keer terug naar waar ik vandaan kom.'

In de omgeving waarbinnen ik op de wereld kwam, was er sprake van groot verlies. Mijn ouders en mijn grootouders leefden met meerdere verliezen: het verlies van een land, het verlies van een identiteit en het verlies van hun dromen. Eigenlijk wil ik daar het liefst niet aan herinnerd worden, omdat het vervelend is dat ik in een wereld terecht ben gekomen waar ik eigenlijk nergens bij hoor. Ik hoor niet bij Nederland omdat ik van Molukse afkomst ben, maar op de Molukken val ik net zo goed buiten de boot, simpelweg omdat ik er niet woon en de mensen mij als een Nederlandse Molukker beschouwen. Eentje met hopelijk veel geld, die menig familied sponsorst bij het (ver)bouwen van zijn huis in de kampong. Wibe Veenbaas wees me na het lezen van de eerste versie van dit boek op iets fundamenteels. Hij zei: 'Het bijzondere aan jullie volk en aan jouw reis is dat je ontworteld bent. Jullie zijn uit je wortels getrokken en ergens anders geplaatst. Het valt mij op dat jij je boek begint met de tieners, terwijl de periode ervoor bijzonder belangrijk is op weg naar je dromen.'

Wanneer je niet leert praten over verlies en gemis, onderdruk je je diepste verlangens en dromen.

Het niet kunnen praten over verlies domineert een groot deel van mijn leven. Een realiteit die tijdens het gesprek met Wibe haarfijn naar boven kwam. Dromen kunnen mede ontstaan uit een gemis. Dit boek gaat over mijn gemis. Het gemis van een identiteit, het gemis van een land, het gemis van een plek waar ik erbij hoor. Die plek waar ik erbij hoor, daar ben ik al eerder achter gekomen, die zit in mijzelf. Door erover te praten en te schrijven, creëer ik mijn vrijheid en geef ik invulling aan mijn gemis. De pijn wordt daardoor zachter, milder. Wrok of teleurstelling maakt plaats voor rust, acceptatie, zingeving.

Gemis of verlies als bron van de passie en de droom

De belangrijkste bron van mijn dromen is het gemis in mijn leven. Daar zit de passie en de drive. Wanneer je leert praten over gemis, verlies of datgene dat pijnlijk is in je leven of wat je frustrereert, dan vind je een onuitputtelijke bron van energie. De kunst is om deze aan te boren. Maar gaat het bij dromen dan altijd over gemis?

Wanneer ik kijk naar de verhalen van de personen in het boek, lijkt het er wel op. Marianne Thieme miste een partij die opkwam voor het belang van dieren en de natuur. Maria Genova constateerde dat er geen boeken waren over het leven in een communistisch land. Ineke Moerman ziet het gemis aan moreel besef in de samenleving als een verlengstuk van haar leven, waarin zij meer dan eens onheus is bejegend. Gemis of verlangen drijft mensen tot het uiterste en is blijkbaar een niet te onderschatten bron van passie en energie. Een oud-klasgenoot, Eric Treurniet, was de oprichter van 2theloo, een wc-keten. Het frustreerde hem namelijk dat er middenin de stad waar hij met zijn dochtertje liep, geen toiletfaciliteit was terwijl zij toch heel dringend moest. Om te weten wat je passie is, is het dus goed om te kijken naar het gemis in je leven. Als je je passie al kent, is het goed om te kijken waar je passie of verlangen vandaan komt. In dit boek reik ik meer dan voldoende handvatten aan om dat te onderzoeken. Ik zag laatst een mooie slogan van Omdenken: 'Vallen is niet erg, blijven liggen wel.' Wanneer ik iets verlies, zoals een opdracht of een dierbare, dan gaat het erom te kijken wat de gebeurtenis mij kan leren. Dat maakt het verlies niet minder pijnlijk, maar het leert me om er ook vanuit andere perspectieven naar te kijken. Wat betekent een afwijzing voor mij? Welke lessen kan ik eruit halen? Hoe zou ik het anders kunnen doen?

Door Erikson ben ik op een andere manier naar mijn wortels gaan kijken. Het begint bij de keuze van twee mannen, mijn opa's, om het zekere bestaan in de kampong los te laten voor een spannender en interessanter leven als KNIL-soldaat. Hun hang naar avontuur, het ontmoeten van andere mensen, nieuwe, spannende plekken ontdekken en, niet te vergeten, meer geld verdienen, bracht hen ertoe zich te verbinden aan het KNIL. Dat de oorlog en de onafhankelijkheidsstrijd hen uiteindelijk naar Nederland zou voeren, hadden zij nooit kunnen bedenken. De reis van mijn grootouders heeft direct invloed gehad op en de wijze waarop zij hun kinderen, mijn ouders, hebben grootgebracht, en indirect op mij. Deze zienswijze verandert de geschiedenis en het gemis van wortels allerminst, maar het maakt dat ik anders naar mijn verleden ben gaan kijken. En het leert me direct iets over mijn reis als ondernemer.

De beweging die ik een aantal jaren terug heb gemaakt, starten als zelfstandig ondernemer, hoort bij mijn geschiedenis. Net als mijn opa's koos ik ervoor om het zekere leven in loondienst los te laten om andere mensen te ontmoeten, nieuwe, spannende plekken in de samenleving te ontdekken en ook meer geld te verdienen. Ik heb geen idee waar deze 'strijd des levens' mij naar toe zal voeren, maar het is de vraag is of dat belangrijk is.

Het verhaal aan de eettafel

De fase van nul tot tien jaar is de periode waarin je dromen ontstaan, en je ouders hebben de grote verantwoordelijkheid om jou als kind hierin te begeleiden. Mijn dromen werden meteen al in de kiem gesmoord en dat maakt dat ik deze fase min of meer heb weggestopt. Het doet me er namelijk aan herinneren hoe angstig mijn eigen ouders in het leven stonden en ieder initiatief dat niet in hun belevingswereld en hun referentiekader paste, vakkundig de nek omdraaiden.

Mijn moeder vertelde ons aan de eettafel altijd het verhaal van de talenten. Een Bijbels verhaal uit het Nieuwe Testament. De korte versie: er zijn een koopman en drie slaven. De koopman gaat op reis en roept zijn slaven bij zich, een voor een. De eerste krijgt vijf talenten in bewaring, nummer twee krijgt er drie en de laatste krijgt er eentje. De koopman komt terug en roept zijn slaven tot zich. Slaaf nummer een heeft van zijn vijf talenten er tien gemaakt, de tweede heeft de drie verdubbeld naar zes. De laatste slaaf vertelt zijn meester over de angst en vrees die hij voelde voor zijn meester. Hij heeft zijn talent in een kuil begraven, bewaakt met zijn leven en overhandigt het aan zijn meester. De eerste twee slaven krijgen een plekje in het paradijs, de derde wordt verbannen en moet het paradijs verlaten.

Mijn moeder drukte ons continu op het hart dat wij onze kwaliteiten, onze talenten, ten volle moesten benutten, iedere dag weer. 'Je moet woekeren met je talenten', was haar motto. Mijn moeder overleed in 2011 aan Alzheimer. Een aantal jaren daarvoor vonden er allerlei onderzoeken plaats om haar ziekte te diagnosticeren. Tijdens een van die sessies sprak haar begeleider de volgende woorden, die tot op de dag van vandaag diepe indruk op mij maken: 'Uw moeder heeft jarenlang onder haar niveau gewerkt. Ze kon echt veel meer dan het administratieve werk dat ze altijd heeft gedaan.' Het zette het verhaal van de talenten voor mij in een nieuw perspectief. Niet alleen gaf ze ons de boodschap uit het verhaal door, dit verhaal ging ook over haarzelf. In haar leven heeft ze, al dan niet door omstandigheden gedwongen, haar talenten niet ten volle benut. Dat lot wilde ze haar kinderen hoe dan ook besparen. Haar gemis heeft ze aan mij doorgegeven. Het maakt dat ik er alles aan wil doen om de aanwezige talenten in mij te gebruiken en tevens in te zetten om anderen te inspireren zichzelf voortdurend te ontwikkelen. Wanneer je aan het eind van je leven bent, wil je toch niet horen dat je onder je niveau hebt gewerkt?

*Wanneer je terugkijkt naar je kinderperiode, kijk dan ook naar de boodschap die je ouders je hebben willen meegeven.
Direct, maar ook indirect.*

Gedrag patronen worden doorgegeven. Uit onderzoek is gebleken dat levensthema's wel zeven generaties meegaan. Het aangeven van grenzen, het leren 'nee' zeggen, het altijd maar dragen van de verantwoordelijkheid, maar ook het voorop gaan in de strijd, betrouwbaar en integer zijn, het zijn gedragskenmerken die we meekrijgen uit ons systeem van herkomst. Het zijn nou juist die waarden die een persoon typeren en die waardevol zijn voor een organisatie en voor de klant. Daarom is het niet alleen voor jou persoonlijk maar ook voor jouw carrière van belang dat je voor jezelf duidelijk krijgt wat je waarden zijn en waar die vandaan komen. Dit maakt dat je steviger staat bij een sollicitatie. Of je op gesprek mag komen moet je maar afwachten, dus moet je zorgen dat dit in je brief al duidelijk is.

Wanneer je als sollicitant dit inzicht ook functioneel leert te delen tijdens gesprekken, kan dit bijzonder waardevol zijn en bepalen of een bedrijf je aanneemt. Het gaat er namelijk om dat je een waarheidsgetrouw, realistisch beeld geeft van jezelf. Indien je over bepaalde dingen moeilijk kan praten, je blokkeert bijvoorbeeld, of je reageert onhandig, dan is het zinvol om een coach te zoeken die je hierbij helpt. De manier waarop je als kind bent opgevoed door je ouders, kan zeer bepalend zijn voor hoe jij je manifesteert in een organisatie. Des te scherper jij een beeld kan vormen van die periode en de invloed die deze op jou heeft gehad, des te concreter kun je acties ondernemen om een verandering te realiseren.

Met het model van Erikson als referentie kun je dus op een andere manier kijken naar je persoonlijke loopbaankeuzes. Het geeft een extra dimensie, een inzicht in het leven en daarmee waardevolle input over wat jij kunt toevoegen aan welk bedrijf dan ook. Aan jou de uitdaging om de koppeling te maken tussen je verleden en je kwaliteiten.

De PLEK-methode

PLEK staat voor Plek-Leren-Eigen-Kansen en is de methode die ik in coachingsgesprekken gebruik. Ook voor de interviews in dit boek heb ik gebruik gemaakt van deze methode.

- **Plek** vertelt over je plek in de geschiedenis, je ouders en grootouders en wat je van hen hebt meegekregen. Het is min of meer een combinatie van de drie processen (biologisch, ego, sociaal) die Erikson noemt bij de vorming van de mens.
- **Leren** gaat over waar je vandaag de dag staat in relatie tot je doelen en dromen en het gedrag dat je daarbij laat zien.
- **Eigen** gaat over je doelen en dromen: waar ga je naartoe?
- **Kansen** richt zich op jouw eerste stap en hoe jij jezelf (en anderen) organiseert op weg naar je doel(en).

Het leuk van werken met PLEK is dat je feitelijk je eigen verhaal maakt. Jij kiest zelf de strategie. De methode zorgt voor inzicht in patronen en in gewenst en ongewenst gedrag. Met dat verworven inzicht biedt het meteen een keuze: handhaven of veranderen. Daarmee word jij zelf verantwoordelijk. PLEK verschaft je de mogelijkheid om de regie op te pakken. Uiteraard kunnen anderen jou hierin bijstaan, maar een ding is zeker:

Het komt op jou aan!

De vragen die horen bij de vier letters van PLEK

P van Plek

1. Wat heb je meegekregen van je vader?
2. Wat heb je meegekregen van je moeder?
3. Wat is jouw plek in het gezin?
4. Wat zijn voor jou belangrijke waarden?
5. Wat vormt voor jou de rode draad in het leven?
6. Kies of teken een symbool waar jouw leven voor staat.

Het beantwoorden van deze vragen levert verrassende inzichten op in relatie tot de doelen die je jezelf hebt gesteld.

De antwoorden leggen een min of meer historisch perspectief over al je bewegingen.

Begin dertig - De idealistische dromen

Als jongvolwassene moet je je weg vinden in de maatschappij. Je hebt je studie afgerond en bent op zoek naar een volgende stap. In de meeste gevallen betekent dat het vinden van een baan, die aansluit op je studie. Wanneer je uit een andere cultuur afkomstig bent, is het dan lastiger?

De verre droom - Hakima Mahyou

Hakima Mahyou was tijdens onze eerste ontmoeting bestuurslid bij TANS (The Ambitious Networking Society, gericht op Marokkaanse hoogopgeleide professionals). We ontmoetten elkaar in Café Dauphine in Amsterdam en vanaf het eerste moment was er aansluiting en herkenning in elkaars verhaal. Zij, Marokkaans, afgestudeerd juriste in staats- en bestuursrecht en op dat moment naarstig op zoek naar werk. Ik, een Molukse trainer en zelfstandig ondernemer en op zoek naar nieuwe verbindingen.

E van Eigen

Mijn droom is in beginsel reizen. Ik reis gewoon heel graag en ik wil dat vaak koppelen aan vrijwilligerswerk. Mijn andere droom is de advocatuur in gaan en dan specifiek de sociale advocatuur, gericht op het ontwikkelen van de mens. Mijn grote droom is deze twee activiteiten te combineren.

Ik kom uit een gezin waar van tevoren wordt bepaald hoe jouw toekomst eruit ziet. Op het moment dat je daaraan toegeeft, doe je eigenlijk niet wat je zelf wilt. Voor mij is dat heel belangrijk. Vroeger gingen wij altijd maar naar Marokko, nergens anders naar toe, alleen maar Marokko. Terwijl ik dacht: 'De wereld is toch veel groter? Als wij in God geloven, waarom reizen wij dan alleen maar naar Marokko terwijl er zoveel meer te zien is? Wij moeten toch zien wat God ons heeft gegeven?' Het gevoel van onafhankelijkheid is belangrijk voor me. Mijn rechten kennen betekent onafhankelijkheid. Het makkelijkste is dan om rechten te gaan studeren. Reizen is ook onafhankelijkheid. Kunnen overleven in andere landen waar je geen mens kent, waar je de taal niet spreekt, dat geeft echt een kick.

Reizen levert mij geluk op. Als vrijwilligerswerk heb ik bijvoorbeeld drie weken kinderen begeleid. Die kinderen vonden het fantastisch wat ik voor hen deed. Dat er überhaupt iemand vanuit de andere kant van de wereld overkomt om hen die extra aandacht te geven. Dat is niet alleen voor mij een geluksmoment, maar ook voor hen. Dat ook zij het gevoel hebben: 'Ik doe er toch een beetje toe.'

Symbool voor mijn leven

Wanneer ik een symbool zou kiezen voor waar het in mijn leven om draait, denk ik meteen aan het befje en de zwarte toga. Omdat dat overal hetzelfde is. Overal waar ik gekleed in toga kom, ben ik in de situatie dat ik iemand kan helpen. Dat is namelijk wat ik via de toga laat zien: dit is wat ik extra kan doen voor mijn medemens. Ik kan ook in een

De droom van de goede vader - Ivan Roos

Ivan en ik zijn al jaren bijzonder goede vrienden. Ik noem hem een van mijn beste vrienden, alhoewel er negen jaar leeftijdsverschil tussen ons zit. We hebben elkaar leren kennen door onze ex-partners; zijn vriendin was het zusje van mijn eerste vrouw. Toen mijn huwelijk strandde, was hij een van de eerste personen die ik in vertrouwen durfde te nemen. Op dat moment was Ivan 25 jaar, nog volop in ontwikkeling en vol van dromen en ambities.

Nu zijn we ruim negen jaar verder, is hij vader van een dochter en heeft hij een relatie. Maar bovenal is hij op dit moment een dertiger. Een dertiger met alle bijbehorende vragen en uitdagingen. De zesde fase zit er bijna op. De fase van de jongvolwassene die de taak heeft zijn eigen koers uit te stippelen en uit te vinden hoe hij langdurige, intense relaties, zowel privé en zakelijk, wil aangaan. Een bijzonder, maar ook ingewikkeld proces. Gaandeweg het interview wordt helder dat Ivan in de overgang zit tussen twee fasen. De fase van generativiteit en stagnatie breekt bijna aan.

E van Eigen

Mijn droom? Een goede vader zijn. Een vader worden is relatief gemakkelijk, maar echt een goede vader zijn, dat leer je niet in de schoolbanken. Dat leer je alleen uit ervaring. Volgens mij is het heel belangrijk om daar goed over na te denken, dus is het mijn droom om een goede vader te worden. Dat is nummer één. Je hoopt dat je kinderen beter worden dan jijzelf. Niet dat ik mezelf slecht vind, maar ik ben ook maar geboren met de dingen die ik heb meegekregen. Daar heb ik op eigen kracht aan willen sleutelen en aan willen werken. Dat stukje meer inzicht wil ik wel graag meegeven, in de hoop dat de keten weer een stukje sterker wordt. Droom nummer twee is succesvol ondernemen. Financieel onafhankelijk zijn is voor mij belangrijk. Om eindelijk een keer echt te kunnen doen wat ik wil doen. Wat ik echt zou willen doen? Op dit moment ben ik eigenlijk alleen maar bezig met welke dingen ik zou moeten doen om dat doel te bereiken. Wat ik wel merk is dat je gaandeweg, als je het hebt over dé zin van het leven, jezelf afvraagt: 'Waar doe ik het nu allemaal voor?' Dat heeft natuurlijk een directe link met droom nummer één, een goede vader zijn voor mijn dochter.

P van PLEK

Van mijn vader heb ik meegekregen dat je tweehonderd procent je best moet doen. Altijd meer, omdat je hier niet vandaan komt, omdat je ouders niet de taal spreken, omdat je gekleurd bent. Wat ik ook van mijn vader heb meegekregen, en dat heeft hij me ook laten zien, is dat je altijd alles kunt. Als iemand anders het kan, waarom zou jij het dan niet kunnen? Dat heb ik geïnterpreteerd als dingen ter discussie durven stellen en niet alles voor waar aannemen. Zeker niet wanneer het je eigen ambities doorkruist. Wanneer jij iets wilt, dan moet je er gewoon voor gaan.

Als iemand anders het kan, dan kan jij het ook.

De droom tegen de stroom in - Marianne Thieme

Tegen de stroom in. Tegendraads. Ze deinst er niet voor terug om de samenleving te wijzen op de vele misstanden aangaande het dier. Zijn wij niet gewoon de afspiegeling? De wijze waarop wij plachten met het dier om te gaan, zegt toch eigenlijk alles over hoe wij met mensen omgaan? Egocentrisch, oordelend, hard op mens en inhoud. Verschuilend achter de onhebbelijkheden van het dier, zodat we zelf geen verantwoordelijkheid hoeven te dragen. Nog meer consumeren luidt het dogma. Terwijl we allemaal allang weten dat het gaat om *less is more*.

Marianne Thieme is onze spiegel. Fijntjes stipt ze ons feilen aan in de samenleving. Zij laat niet toe dat er wordt uitgesloten. Ze benoemt het, daar waar anderen er liever niet over praten. Wat je uitsluit, krijgt macht. Zij heeft de macht. Niet de spreekwoordelijke macht, maar wel de macht over het innerlijk. Ze voert geen strijd om materiële zaken. Nee, zij voert de strijd met de innerlijke leider in onszelf. Ze vraagt naar onze idealen. Waar staan wij voor? Waar gaat het ons in het leven om? Een steeds groter wordende groep heeft haar weg gevonden, of beter, heeft zijn of haar innerlijke weg weten te verbinden aan het grotere. Daar ligt ook haar weg. Om het volk te laten inzien hoe belangrijk de verbinding is tussen mens, dier en natuur.

Marianne Thieme is leider en medeoprichter van de Partij voor de Dieren. Als enige koos ze in haar partijprogramma voor minder in plaats van meer. Houd vast aan je idealen, was het credo van de verkiezingen in 2012.

E van Eigen

Bij elke stap die je neemt kom je min of meer in eenzelfde soort cyclus terecht. Eerst word je namelijk genegeerd in wat je wilt, je omgeving wil het niet weten. Dan word je belachelijk gemaakt, vervolgens word je gecriminaliseerd en daarna win je. Ghandi heeft deze fases waargenomen bij zijn eigen bevrijdingsbeweging. Elke sociale beweging gaat door deze fases heen, bij elke nieuwe stap die er wordt gezet. En als je dat als medevormgever van die beweging beseft, houd je de strijd ook vol, want je gaat herkennen in welke fase je zit. Veranderingen in de samenleving worden niet altijd met open armen ontvangen. Zeker niet als het consequenties heeft voor de levensstijl. Men sluit er in eerste instantie de ogen voor, men wilt het niet weten. Daarna zoekt men naar mogelijkheden om de boodschap van verandering niet serieus te hoeven nemen. Men maakt er eerst een karikatuur van. Dat gebeurde tijdens de vrouwenemancipatiebeweging toen de uitsluitend mannelijke Britse parlementsleden schamperden over vrouwenrechten 'Dan kun je net zo goed ezels of paarden rechten gaan geven.' Als het belachelijk maken niet werkt, wordt er zwaarder geschut ingezet: men gaat degene die de boodschap verkondigt in een kwaad daglicht stellen, zodat de boodschap niet serieus genomen hoeft te worden. Wanneer je je realiseert dat dit allemaal manieren zijn om onder de ongemakkelijke waarheid uit te komen, doet het weinig met je. Je wordt er eerder sterker van. Je realiseert je bij elke nieuwe fase dat je dichterbij het winnen bent. Bij alles wat ik tot nu toe heb gedaan, zie ik hetzelfde patroon terugkomen.

In je persoonlijke ontwikkeling kun je daar rekening mee houden door volhardend te zijn en door dingen te herkennen, waardoor je het makkelijker niet op jezelf betreft wanneer er tegenslagen zijn. Veel mensen zijn geneigd om zich slachtoffer te voelen als het tegenzit, maar wanneer je ziet dat het een terugkerend patroon is en het iedereen overkomt die voor zijn idealen staat, dan blijft het niet zo bij je. Dan voel je je niet aangevallen of kwetsbaar en kun je autonoom zijn en autonoom handelen. Ik denk dat dit de ontwikkeling is die je elke keer doormaakt.

P van PLEK

Naast mijn familie zijn de dieren zelf een directe inspiratiebron. Natuurlijk krijg je van huis uit bepaalde waarden mee, mijn moeder heeft daar een belangrijke rol in gespeeld. Omdat ze ook heel erg van dieren houdt en haar moeder ook weer, is er in die zin wel een lijn. Mijn grootmoeder was lid van elke dierenbeschermingsorganisatie die er destijds, begin vorige eeuw, was. Ze had wel een bontjas maar in 1910, 1920, was er nog heel veel onwetendheid en stond het nog niet ter discussie. Ze beschouwde zichzelf als een enorme dierenbeschermster en mijn moeder ook, maar niet in de actiematige zin. Meer vanuit de steun voor de mensen die wel actievoeren. Mijn sterke rechtvaardigheidsgevoel brengt mij tot actie.

Het zorgen voor de omgeving is een typische familie-eigenschap. Je sterk willen omringen met de natuur. Sommige mensen worden in een gezin geboren dat sterk gericht is op de stad of het dorpsleven, bij ons was dat de natuur. Mijn moeder bracht me bij dat je respect moet hebben voor alle levende wezens en voor je leefomgeving. Dat begon al met geen papier op de grond gooien en het klokhuis op de composthoop leggen.

Maar ook dat zij met de poes op schoot zat en tegen mij zei: 'Kijk, mensen kunnen heel ingenieuze dingen maken, computers, auto's, grote flatgebouwen, maar dit hier kunnen ze niet maken. Dit wezentje zit zo perfect in elkaar en doet puur en alleen maar wat zijn instinct hem ingeeft en niet meer dan dat.' Daarmee gaf ze al aan hoe bijzonder dieren kunnen zijn vergeleken met mensen, die soms heel egoïstisch kunnen zijn. Een poes kan in onze ogen heel wreed zijn in de natuur, maar doet slechts wat zijn moeder hem heeft geleerd en neemt niet meer dan wat hij nodig heeft, terwijl mensen dat wel doen. Zij gaf mij dus al van jongs af aan mee dat dieren heel bijzonder en beschermingswaardig zijn. Met andere woorden: we kunnen nog veel leren van de dieren.

Mijn rechtvaardigheidsgevoel komt van mijn vaders kant. In de tijd van Thorbecke streed mijn betovergrootvader, C.A. Thieme, voor sociale rechtvaardigheid, voor vrijheid van meningsuiting. Mijn betovergrootvader was de oprichter van de Arnheemsche Courant, dat was toen een zeer liberale, landelijke krant. Liberaal in de zin van vrijheden voor mensen. Hij was een echte voorloper en durfde tegen de stroom in te gaan. Maar deze parallel is pas later tot me doorgedrongen, nadat ikzelf de Partij voor de Dieren had opgericht. Ineens kom je in aanraking met de familiegeschiedenis. Oudtantes zeggen dan tegen je: 'Weet jij wel dat je betovergrootvader dit en dit heeft gedaan?' Waardoor ik beseftte: het zit in de familie. Mijn ouders zien dat ik heel gelukkig word van de Partij voor de Dieren en dat

Vijftigers - De waardevolle droom

Vijftigers. Ze blijven ook in de komende jaren zeker niet verschoond van enige vorm van stagnatie. En dan hebben ze in hun leven het nodige reeds meegeemaakt. Persoonlijk, zakelijk, de ziel heeft zich gevormd. Hoe subtiel ook, ik ben er achter gekomen, dat er een verschil is hoe vijftigers zich bewegen binnen het model van Erikson ten opzichte van de veertigers en de mid-dertigers. Wat me vooral in de verhalen van Iwan Parisius en Martin Sitalsing is bijgebleven, is de diepe wil en wens om hun boodschap in directe zin over te brengen aan hun kinderen. Alles wat zij doen en in beweging zetten, heeft als primair doel om een boodschap door te geven aan hun eigen bloedlijn. Ineke Moerman is erin geslaagd om haar persoonlijke levenstaak te vertalen in haar werk, aanvankelijk als bestuurder binnen een zorginstelling en nu als zelfstandig adviseur.

De Surinaams-Molukse Droom - Iwan Parisius

Ergens lijken onze bloedlijnen elkaar te kruisen. Dat was overigens niet wat mij zo in hem aantrok. Bij onze eerste ontmoeting in Amsterdam, bleek hij een Molukker te zijn die in Paramaribo geboren is en bleek dat hij wel iets heeft met het dorp Hatusua, het dorp waar mijn familie vandaan komt, waar mijn vader is geboren. Een Surinaamse Molukker! Vanaf de eerste ontmoeting zijn we elkaar blijven volgen en zijn verhaal an sich was voor mij al voldoende inspiratie om hem te benaderen voor dit boek. Dat er een mogelijke familieband bestaat, daar kwamen we pas later achter. Dat maakte het gesprek voor mij des te specialer.

Ons gesprek begint overigens met een levensbedreigende gebeurtenis in Milaan. Een verhaal over hoe Iwan Parisius een overval maar ternauwernood weet te overleven.

Vandaag staat overleven opnieuw centraal in zijn leven. Overleven in de mallemlen van zorgland. De kwaliteit van leven is ondergesneeuwd, ten faveure van administratieve taken. Kwantiteit is belangrijk, hoe de zorg wordt verleend is van minder belang. Zijn droom is zorg op maat verlenen. Geen makkelijke klus in een tijd waarin de zorgpremie omhoog gaan, de grotere instellingen alle behandelingen op minuten registreren. De wildgroei van bemiddelende zorguitzendbureaus zorgt voor onverkwikkelijke situaties tussen opdrachtnemer en opdrachtgever. In die waan is hij samen met zijn vrouw, tevens zakenpartner, gestart met zijn droom.

E van Eigen

Ik voel de urgentie om de wereld kennis te laten maken met hoe het voor mij is om te overleven. De spanning en de noodzaak om door te gaan, omdat ik nog zoveel wil geven aan mijn kinderen. Dat anker gebruik ik nu, om de ouderen in de samenleving op een kwalitatief betere manier te laten (over)leven. Het doel is een thuiszorgorganisatie neer te zetten waarbij de kwaliteit van de zorg voorop staat. Bestuurders zien me als een bedreiging. Ze letten alleen op het belang van hun portemonnee. Het gaat hen niet om zorg, het gaat hen om overhead betalen. Het gaat hen om productie draaien. Er is geen